

เรียนรู้ เท่าทัน การพนัน

ทันเกม

ปีที่ 3 ฉบับที่ 10 กรกฎาคม 2557

11

การพนันเป็นพิษ
ภูมิคุ้มกันการพนัน
อ่อนแอ

12

การดูแลวัยใส
ในกฎหมาย
การพนัน

16

ศิธา ฒ นคร
จุดไฟฝันเยาวชน
ที่เคยก้าวพลาด

21

1323
สายด่วนปรึกษา
ปัญหาพนัน

การพนัน ไม่ได้เป็นเรื่องไกลตัวของเรา ๆ ท่าน ๆ อีกต่อไปแล้ว มันได้ฝังรากลึกเป็นส่วนหนึ่งของขนบวัฒนธรรมในวิถีชีวิตผู้คนและเติบโตขยายไปสู่การเป็นธุรกิจข้ามชาติที่ทำรายได้มูลค่ามหาศาลในแต่ละปี หากเล่นการพนันเพื่อความบันเทิงใจและสานสัมพันธ์ในหมู่คนใกล้ชิดคงจะไม่ใช่ไร แต่จะมีปัญหาต่อเมื่อมันขยับมาเป็นการเดิมพันเอาทรัพย์สินเงินทองเพิ่มขึ้นจนทำให้ผู้เล่นเดือดร้อนต้องขายทรัพย์สิน หมดเนื้อหมดตัว ยิ่งโลกออนไลน์เติบโตเพราะเทคโนโลยีสารสนเทศก้าวหน้า ก็ยิ่งทำให้การพนันแพร่ระบาดรวดเร็วมากขึ้นเรื่อย ๆ

การพนันในสถาบันการศึกษา กลายเป็นประเด็นที่สังคมห่วงใยมากขึ้นทุกขณะ เพราะทำให้เด็กและเยาวชนตกเป็นเหยื่อจำนวนมาก คุณลักษณะของการพนันสอดคล้องกับอุปนิสัยของวัยรุ่นที่ชอบความท้าทาย การได้ลุ้นผลเสี่ยงโชค และความตื่นเต้นของเกม ยิ่งกระตุ้นให้เด็ก ๆ เหล่านี้ติดกับดักพนันได้ง่ายขึ้น

ทันเกมฉบับนี้พาคุณผู้อ่านมาเจาะลึกสถานการณ์พนันในสถาบันการศึกษา น่าตกใจว่าเด็กเล็กสุดที่เคยเล่นพนันอายุแค่เพียง 7 ขวบ และนักศึกษาจากการสำรวจครั้งนี้มากถึงเกือบ 30 % เคยเล่นพนัน ข้อมูลนี้กำลังบอกอะไรกับเราเกี่ยวกับสิ่งที่สังคมไทยกำลังเผชิญ แล้วไปติดตามว่า การเล่นห่วยได้ดินแพร่ระบาดมากน้อยแค่ไหนในมหาวิทยาลัย ใครเป็นตัวจักรขับเคลื่อนสำคัญทำให้ธุรกิจนี้เฟื่องฟู เพราะอะไร

นอกจากนี้ยังมีข้อมูลการศึกษากฎหมายพนันจากนานาชาติเพื่อเปรียบเทียบกับกฎหมายพนันบ้านเราและมีข้อเสนอแนะว่า หากต้องการปกป้องดูแลเยาวชนให้ห่างไกลจากการพนันควรต้องแก้ไขและปรับปรุงกฎหมายซึ่งถือเป็นนโยบายหลักที่สำคัญอย่างไรบ้าง

ปิดท้ายเรื่องราวดี ๆ จากบทสัมภาษณ์พิเศษ ป้ามล คุณทิชา ณ นคร หญิงแกร่งผู้เป็นแรงบันดาลใจให้กับเยาวชนที่ก้าวพลาดจากบ้านกาญจนาภิเษก ไปติดตามมุมมองของท่านว่า วิธีคิดแบบไหนที่จะเป็นเกราะคุ้มภัยให้กับเด็กและเยาวชนเพื่อให้พวกเขาฉายแสงด้านสว่างในตัวเองออกมาให้มากที่สุด

หวังว่าคุณผู้อ่านจะได้รับทั้งความรู้และอรรถรสที่หลากหลายจาก “ทันเกม” เล่มนี้ค่ะ

04

เรื่องเด่นในฉบับ
การพนันในรั้วมหาวิทยาลัย

08

บทความ
เจ้ามือวัยใส : หวยใต้ดินในสังคมนักศึกษา

11

สรรหามาเล่า
ภูมิแพ้การพนัน

12

เรื่องจาก...ศูนย์ศึกษาปัญหาการพนัน
การดูแลวัยใสในกฎหมายพนัน

16

สัมภาษณ์พิเศษ
แรงบันดาลใจ ผู้จุดไฟฝันของเยาวชนที่ก้าวพลาด
กิตา ณ นคร

21

บุณิกอ่าน
สายด่วนปรึกษาปัญหาพนัน

23

คลิก
“โดน”

ข้อเขียนที่ปรากฏในจุลสาร เป็นความคิดของผู้เขียนโดยเฉพาะ ผู้ประสงค์จะนำ
ข้อความใดๆไปพิมพ์เผยแพร่ต่อไป ต้องได้รับอนุญาตจากผู้เขียนตามกฎหมาย
ว่าด้วย ลิขสิทธิ์ และแจ้งให้กองบรรณาธิการทราบตามวิธีปฏิบัติ

จุลสาร “ทันเกม”

เจ้าของ

ศูนย์ศึกษาปัญหาการพนัน

สถานที่ติดต่อ

ห้อง 518 คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปทุมวัน กรุงเทพฯ 10330

โทรศัพท์/โทรสาร 02-218-6299

e-mail:thaicgs@gmail.com

บรรณาธิการบริหาร

รศ.ดร.นวนลัย ตริรัตน์

บรรณาธิการ

โสภิต หวังวิวัฒนา

กองบรรณาธิการ

ศิริพร ยอดกมลศาสตร์ วิศรุต ภูโหมทอง

กิตติราช คงยก

นิรนุช วิชัยดิษฐ์

รูปเล่ม

Darkfish

พิมพ์ที่

โรงพิมพ์เดือนตุลา

สืบค้นข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่ www.gamblingstudy-th.org

แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับโครงการได้ที่ www.facebook.com/gamblingstudy

สนับสนุนโดย

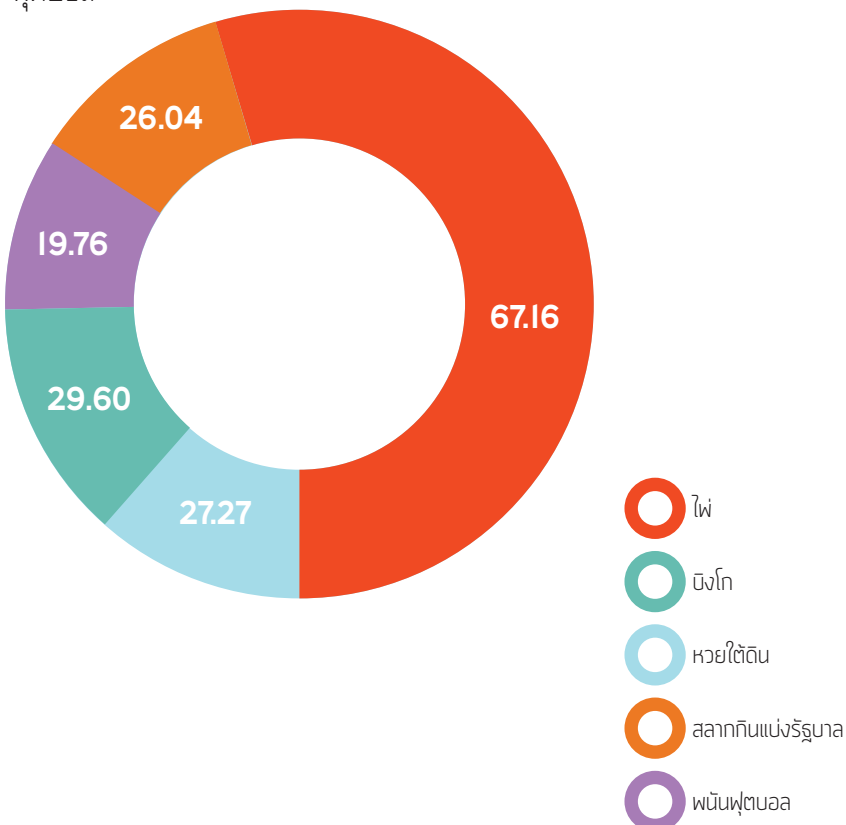
แผนงานศูนย์วิจัยและการจัดการความรู้เพื่อการควบคุมปัญหาการพนัน

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)

การพนัน ในรั้วมหาวิทยาลัย

ช่วง 2-3 ปีที่ผ่านมา เยาวชนกลุ่มหนึ่งรวมตัวกันในนาม “เด็กรุ่นใหม่ ไม่พนัน” จัดกิจกรรมรณรงค์ในที่สาธารณะ โดยมุ่งหวังที่จะ “สกัดคนเริ่ม ลดคนเล่น ร่วมสร้างคน รณรงค์” เป็นเสมือนน้ำเพียงน้อยนิดที่ต้องเร่งเพิ่ม ปริมาณ เพื่อให้ทันดับไฟธุรกิจการพนันที่กำลังลุกลามสู่ สังคมวัยรุ่น

ปี 2556 ศูนย์ศึกษาปัญหาการพนัน ได้สำรวจสถานการณ์ พฤติกรรม และผลกระทบจากการพนัน พบว่า ผู้เคยเล่นการพนัน เริ่มเล่นครั้งแรก ตอนอายุน้อยที่สุดคือ 7 ปี ส่วนใหญ่เล่นตั้งแต่เป็นเด็กและเยาวชน เริ่มจากการพนันไพ่หรือพนันฟุตบอล ผลสำรวจเฉพาะกลุ่มนักศึกษาระดับปริญญาตรี พบว่า นักศึกษาเคยเล่นการพนันมากถึงร้อยละ 28.97 หรือ 527,636 คน โดยประเภทการพนันที่นักศึกษานิยมเล่นมากที่สุดในรอบปีที่ผ่านมา 5 อันดับแรก คือ ไพ่ บิงโก หว่ยใต้ดิน สลากกินแบ่งรัฐบาล และ ฟุตบอล

พนันแบบซ้ำๆ นำนักศึกษาสู่เส้นทางสายพนัน

แม่ปูไม่อาจสอนลูกปูให้เดินตรงได้ฉันใด ผู้ใหญ่ที่เล่นการพนันก็ไม่อาจสอนเด็กให้ห่างไกลจากการพนันได้ฉันนั้น ความคุ้นเคยที่มีคนใกล้ชิดเล่นการพนัน ไม่ว่าจะเป็นครอบครัว ญาติ หรือเพื่อน เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เด็กและเยาวชนก้าวเข้าสู่เส้นทางสายพนัน โดยส่วนใหญ่เด็กพนันหน้าใหม่ มักเริ่มต้นจากการเล่นพนันประเภทเดียวกับสมาชิกในครอบครัวของตน

ที่สำคัญ เมื่อเริ่มเล่นการพนันประเภทหนึ่งแล้ว ผู้เล่นมักมีแนวโน้มที่จะก้าวเข้าสู่การเล่นพนันประเภทอื่นๆ โดยกลุ่มที่เริ่มต้นจากพนันไพ่ มักจะเล่นพนันฟุตบอล บิงโก ตู้ม้าและพนันในบ่อน ส่วนกลุ่มที่เล่นหวยใต้ดิน มักจะเล่นการพนันตัวเลขประเภทอื่นๆ ด้วย เช่น สลากกินแบ่งรัฐบาล หวยหุ้น หวยต่างประเทศ เป็นต้น

ผลการสำรวจชี้ชัดว่า

นักศึกษาจำนวนมากเล่นการพนันมากกว่าหนึ่งประเภท เช่น

นักศึกษาที่เล่นพนันฟุตบอล

ร้อยละ 63 เล่นพนันไพ่

นักศึกษาที่เล่นพนันในบ่อน

ร้อยละ 90 เล่นพนันไพ่

นักศึกษาที่เล่น
สลากกินแบ่งรัฐบาล

ร้อยละ 61 เล่นหวยใต้ดิน

นักศึกษาที่เล่นหวยหุ้น

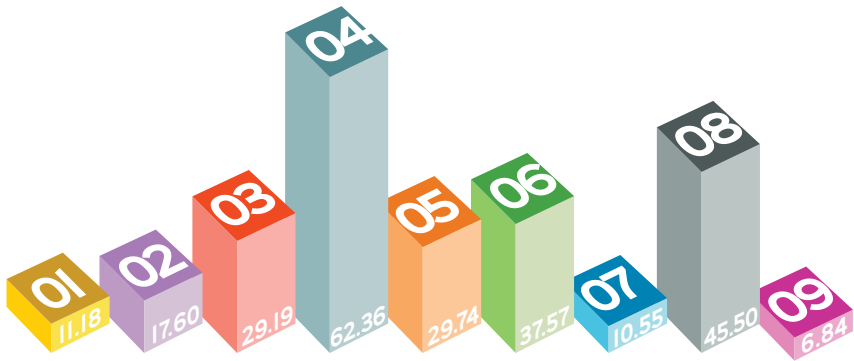
ร้อยละ 80 เล่นหวยใต้ดิน

นักศึกษาที่เล่นหวยต่างประเทศ

ทุกคนเล่นหวยใต้ดิน

การเล่นไพ่ พนันไพ่ พนันฟุตบอล กับคนในครอบครัว ญาติ เพื่อน เริ่มต้นจากเดิมพันไม่กี่บาท ไม่น่าจะเป็นปัญหาหรือมีอันตราย แต่เมื่อสร้างและปลูกฝังความคุ้นเคย/ความเคยชินในการเล่นพนัน จนทำให้รู้สึกว่าเป็นเรื่องธรรมดา ไม่ใช่เรื่องเสียหายหรือน่ารังเกียจ อาจพัฒนาไปสู่การเล่นพนันประเภทอื่นที่มีวงเงินพนันจำนวนมากขึ้น และด้วยความอยากรได้เงินมาเล่นการพนัน ทำให้หลายคนก้าวเข้าสู่เส้นทางสายอาชีพที่เกี่ยวข้องกับการพนันผิดกฎหมาย โดยเฉพาะอาชีพ “คนเดินโพย” ทั้งโพยหวยและโพยบอล ซึ่งผลสำรวจพบว่า นักศึกษาที่เล่นพนันฟุตบอล ร้อยละ 8.28 หรือราว 10,000 คน ยอมรับว่าเคยเป็นตัวกลางหรือเจ้ามือรับแทงพนันฟุตบอล

ร้อยละของผลกระทบที่เกิดจากการเล่นพนัน (ประเมินโดยนักศึกษาเอง)

- 01 เคยเล่นการพนันเกินกว่าความสามารถในการจ่ายหากเสียพนัน
- 02 เคยเล่นพนันเกินกว่าความต้องการที่จะเล่น
- 03 เคยเล่นพนันเพียงเพื่อต้องการได้เงินที่เสียไปคืนมา
- 04 เคยคิดที่จะลดหรือเลิกเล่นการพนัน
- 05 เคยประสบปัญหาจากการเล่นพนัน
- 06 เคยถูกเตือนหรือถูกบอกให้ลดหรือเลิกเล่นการพนัน
- 07 เคยประสบปัญหาทางการเงินจากการเล่นการพนัน
- 08 เคยรู้สึกผิดกับการเล่นพนันของตัวเอง
- 09 เคยถูกลงโทษจากการเล่นการพนัน

สัญญาณอันตราย

การเล่นพนันที่ใช้วงเงินไม่มากเพราะต้องการความสนุกสนาน ตื่นเต้น เสี่ยงโชค เข้าสังคม สามารถทำได้ เช่น สลากกินแบ่งรัฐบาล การจับสลาก เป็นต้น แต่ผู้เล่นพนันต้องเรียนรู้ “การตรวจสอบสัญญาณของการเล่นพนันที่เป็นปัญหา” ด้วยชุดคำถามง่ายๆ เพื่อป้องกันการก้าวข้ามจากการเล่นพนันเพื่อความบันเทิงสู่การเล่นพนันที่เป็นปัญหา เช่น ตรวจสอบด้วยคำถามที่สะท้อนให้เห็นถึง “การติดพนัน” หรือ “โรคติดการพนัน (Pathological gambling)” ที่ว่า “เคยเล่นพนันเพียงเพื่อต้องการได้เงินที่เสียไปคืนมา” ซึ่งผลสำรวจพบว่านักศึกษาที่เล่นพนันในบ่อนประสบปัญหานี้มากที่สุด รองลงมาคือกลุ่มที่เล่นพนันฟุตบอล หว่ยใต้ดินและตู้ม้าตามลำดับ

นอกจากปัญหาที่เกิดจากการเล่นพนันแล้ว นักศึกษาบางส่วนยังไม่ตระหนักถึงปัญหาการกระทำผิดกฎหมาย เช่น นักศึกษาที่เล่นพนันฟุตบอลมากถึงร้อยละ 33 บอกว่า แม้จะมีร้านรับแทงพนันฟุตบอลถูกกฎหมายก็จะเล่นพนันฟุตบอลผิดกฎหมายต่อไป ส่วนร้อยละ 24 คิดว่าจะเล่นพนันฟุตบอลทั้งที่ถูกและผิดกฎหมายพร้อมกัน เป็นต้น

ทุกปัญหามีทางออก

เมื่อการเล่นพนันไฟและพนันฟุตบอลเป็นประตุนำพาเด็กและเยาวชนเข้าสู่เส้นทางสายพนัน เครือข่ายรณรงค์หยุดพนัน เด็กรุ่นใหม่ไม่พนัน จึงมุ่งเน้นให้ความรู้เพื่อให้เยาวชนรู้ทันพนัน เช่นการจัดทำหนังสือ “ดูบอลทั้งบ้าน” ขึ้นให้เห็น “10 ความเชื่อผิดๆ ที่ทำให้คนคิดเล่นพนัน” ได้แก่

1. เชื่อว่าทำให้การดูกีฬาฟุตบอลสนุกมากขึ้น ทั้งที่ความสนุกอยู่ที่ตัวเราเป็นสำคัญ
2. เป็นเหยื่อของความท้าทาย ท้ายที่สุดมักตกเป็นเหยื่อการแสวงหาผลประโยชน์เสมอ
3. คิดว่าไม่ได้ทำให้ใครเดือดร้อน เล่นเองเจ็บเอง แต่พอเสียเยอะๆ และเริ่มกลักรู้สึกมากขึ้น มักหันมาทำร้ายผู้อื่นทั้งโดยตั้งใจและไม่ตั้งใจ
4. คิดว่าเอาอยู่ เงินหมดก็เลิกเล่น กว่าจารู้ตัวก็ทำอะไรเสียๆหายๆไปแล้ว
5. มั่นใจในข้อมูล “เปิดสื่อ เชื่อกูรู้ ดูเพื่อน” ต้องไม่ลืมประโยค “หักปากกาเซียน”
6. เชื่อว่าแทงผ่านเว็บไซต์ต่างๆ มีความน่าเชื่อถือ ไม่มีโกง ถ้าคนเล่นมีแต่ได้ ใครจะมาลงทุนเป็นเจ้าของ (ปิดเว็บไซต์หนึ่งง่ายนิดเดียว)
7. แรกๆ จะเล่นได้ และคิดว่าจะเล่นได้ตลอดไป พอมีพนันเข้าสิงมันจะค่อยๆ ถอนทุนคืนจนเราหมดตัว
8. เล่นได้ “ดวงกำลังมา ต้องดักดวง” ความโลภไม่สิ้นสุด สุดท้ายแพ้ใจตัวเอง(และจะหมดตัว)
9. เล่นเสีย “ต้องเอาคืน เดี่ยวดวงก็มา” คือการจู้จี้ให้จบบล็อกและกลักรู้สึกมากขึ้น เป็นพวกคิดแบบหลอกตัวเองไปวันๆ
10. มีทัศนคติว่า “การพนันได้เงินง่าย ทำงานเหนื่อยกว่าจะได้เงิน” การหวังโชคลาภ อาจเป็นเพราะไม่เชื่อถือศรัทธาในตนเอง

เมื่อรู้ถึงความเชื่อผิดๆ หากตรวจสอบและพบสัญญาณของการเล่นพนันที่เป็นปัญหา คุณต้องรีบก้าวออกจากเส้นทางพนันสายนี้ทันที คนรอบข้างครอบครัว ญาติ เพื่อน ต่างก็มีบทบาทสำคัญที่จะให้โอกาสและคอยสนับสนุนพร้อมอยู่เคียงข้างเพื่อให้สามารถผ่านพ้นวันคืนที่ผิดพลาดนี้ไปได้

เจ้าแม่

บน

วัยใส

ล่าง

ห่วยไต่ดินในสังคมนักศึกษา

เมื่อถึงวันที่ 1 และวันที่ 16 “เลขห่วย” กลายเป็นหัวข้อสนทนาอันดับต้น ๆ ของคนหลายกลุ่ม ไม่ว่าจะเป็นชาวบ้านทั่วไป คนทำงานในสำนักงาน ข้าราชการ บุคลากรสาธารณสุข ตำรวจ ทหาร นักการเมือง ฯลฯ ไม่ว่าวันแม้แต่มื้อบุคลากรทางการศึกษา ทั้งนักเรียนนักศึกษา เจ้าหน้าที่ รวมถึงครูอาจารย์

เราไม่อาจปฏิเสธได้ว่า มีการขาย “ห่วยไต่ดิน” ในสถานศึกษาดังแต่ระดับโรงเรียนจนถึงมหาวิทยาลัย กลุ่มคนขายห่วยไต่ดินในมหาวิทยาลัยมีอยู่ทุกคณะ ทั้งเจ้าหน้าที่และนักศึกษา มีการขายที่ทันสมัย สะดวกรวดเร็ว และปลอดภัยระดับหนึ่ง เนื่องจากมีเทคโนโลยีที่สามารถติดต่อสื่อสารได้โดยตรง ทำให้การขายห่วยฯ ทำได้ทั้งทางตรงและผ่านสื่อออนไลน์ต่างๆ เช่น Line และ Facebook เป็นต้น โดยกลุ่มลูกค้าส่วนใหญ่ก็คือนักศึกษาที่รู้จักกัน รวมถึงเจ้าหน้าที่และอาจารย์

จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างนักศึกษาที่มีอาชีพขายห่วยฯ ในมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งทางภาคอีสานจำนวน 10 คน ในช่วงเดือนธันวาคม 2556 พบว่า นักศึกษาขายห่วยฯ มีกลยุทธ์การขายหลายรูปแบบ เช่น การให้ส่วนลดร้อยละ 10-15 ของยอดซื้อ การจ่ายค่าโทรศัพท์หรือเติมเงินให้กับคนที่โทรมาซื้อ การให้ส่วนลดเพิ่ม (มากกว่าร้อยละ 10-15 ของยอดซื้อ) การซื้อขายมีทั้งแบบเงินสดและแบบเงินเชื่อ คือสั่งซื้อก่อน รอจนประกาศเลขรางวัล ถ้าไม่ถูกจึงจะจ่ายค่าห่วยภายหลัง เป็นต้น ทั้งนี้การซื้อขายแบบเงินเชื่อเป็นรูปแบบที่นิยมในกลุ่มนักศึกษามาก แม้บางครั้งจะไม่ได้ลดเปอร์เซ็นต์เลยก็ตาม

สาเหตุที่ทำให้นักศึกษาอีดอาชีพรายหายๆ มีหลายปัจจัย สรุปได้ดังนี้

กลุ่มเพื่อน

จำนวนเพื่อนชื้อหอยๆ ที่มามาก เป็นปัจจัยสำคัญที่สุดที่ผลักดันให้นักศึกษาเข้ามาจับกบฏในการหอยๆ เริ่มจากการอยากลองเล่นในกลุ่มเพื่อน จนรู้จักเจ้ามือและนำไปสู่การเป็นคนขายหอยๆ ในมหาวิทยาลัย

ญาติหรือคนในครอบครัว

สภาพแวดล้อมที่ญาติหรือคนในครอบครัวทำธุรกิจขายหอยได้ดิน ทำให้เกิดความคุ้นเคยตั้งแต่เด็ก ดังนั้นเมื่อมีผู้ชักชวนให้ทำธุรกิจขายหอยๆ เพื่อหารายได้ ก็ง่ายที่จะทำให้สนใจและกลายมาเป็นคนขายหอยๆ ในที่สุด

อยากได้เงิน

นักศึกษาที่ขายหอยมองว่าผลตอบแทนสูง เป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่ง เนื่องจากเป็นงานที่สบาย มีผลกำไรโดยไม่ต้องลงทุน เดือนหนึ่ง ๆ มีเงินเข้าถึง 2 ครั้ง

ออย อายุ 21 ปี

ขายหอยๆ มานาน 3 ปี เคยซื้อทั้งหอยรัฐบาลและหอยได้ดิน ชื่อหอยครั้งแรกตอนอายุประมาณ 15 ปี เมื่ออายุ 18 ปี เห็นเพื่อนๆ เล่นหอยได้ดิน และเพื่อนที่ขายหอยๆ ได้เงินเปอร์เซ็นต์จากคนซื้อ ทำให้อยากได้บ้าง รู้สึกว่าการหาเงินแบบนี้เป็นงานสบายๆ ได้เงินมาโดยไม่ต้องออกแรงอะไรมาก

นิต อายุ 23 ปี

เติบโตในครอบครัวคนขายหอยได้ดิน ทำให้เกิดความคุ้นเคยกับหอยๆ เคยซื้อหอยๆ ครั้งแรกตอนอายุ 10 ปี เมื่อเห็นเพื่อนๆ ในมหาวิทยาลัยเล่นหอยๆ และคนทางบ้านชักชวนให้ทำเป็นธุรกิจเพื่อหารายได้ เป็นงานที่ไม่ได้ลงทุนลงแรง จึงยึดอาชีพขายหอยๆ ในมหาวิทยาลัย โดยมียอดขายประมาณงวดละ 8,000 บาท

นักศึกษาที่ขายหอยฯ จะสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ซื้ออย่างต่อเนื่อง ซึ่งถือเป็นเรื่องที่สำคัญยิ่ง เพราะจะก่อให้เกิดความไว้วางใจ เมื่อผู้ซื้อมั่นใจว่าผู้ขายเป็นคนที่รักใคร่ผูกพันกัน หวังดีต่อกัน ย่อมไม่โกหกกัน

ตามปกตินักศึกษาที่ขายหอยฯ จะสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ซื้ออย่างต่อเนื่อง ซึ่งถือเป็นเรื่องที่สำคัญยิ่ง เพราะจะก่อให้เกิดความไว้วางใจ เมื่อผู้ซื้อมั่นใจว่าผู้ขายเป็นคนที่รักใคร่ผูกพันกัน หวังดีต่อกัน ย่อมไม่โกหกกัน การแสดงให้เห็นว่าผู้ขายเป็นคนซื่อสัตย์สุจริต ไม่เคยคิดหรือทำอะไรที่เป็นการหลอกลวงผู้ซื้อจะทำให้ผู้ซื้อสบายใจ กล้าที่จะซื้อ ตัวอย่างเช่น ในวันหอยออก ผู้ขายมักจะมีข้อมูลเกี่ยวกับเลขหอยให้ผู้ซื้อใช้ประกอบการตัดสินใจซื้อ โดยจะพูดคุยอย่างคนที่มีใจ เป็นต้น

ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างคนขายหอยฯ กับเจ้ามือหอย มักเป็นความสัมพันธ์ที่เกิดจากการเป็นคนรู้จักและคุ้นเคยกันมานาน เจ้ามือหอยบางรายให้โบว์สหรือผลตอบแทนในช่วงเทศกาลต่างๆ เป็นเงิน หรือบางครั้งก็ให้ของขวัญหรือของที่ระลึก

ในทัศนะของนักศึกษาขายหอยฯ การขายหอยไม่ใช่เรื่องผิดกฎหมายร้ายแรง การขายหอยในมหาวิทยาลัยมีข้อดีคือ ลดความเสี่ยงจากการถูกตำรวจจับ ปลอดภัยเพราะอยู่ในพื้นที่สถานศึกษา และการส่งหอยผ่านสื่อทันสมัยทำได้ง่าย และสะดวก ที่สำคัญ การขายหอยเป็นอาชีพที่สร้างรายได้สูง ทำให้ไม่ต้องรบกวนเงินทางบ้านมาก จึงมีเงินใช้จ่ายในการเรียนหรือนำไปซื้อสิ่งของที่ต้องการได้ เช่น กระเป๋า เสื้อผ้า รองเท้า ทอง เป็นต้น

ด้านผลกระทบ นักศึกษาขายหอยฯ บอกว่า ในช่วงวันหอยออกมักจะเสียสมาธิในการเรียน เพราะเพื่อนโทรมาซื้อ ทำให้ไม่มีกะจิตกะใจในการเรียน มัวแต่กังวลที่จะขายและส่งหอย บางคนสมาชิกในครอบครัวไม่ยอมรับ ไม่สนับสนุนให้ทำอาชีพขายหอย และมีรายหนึ่งประสบปัญหาการหมุนเงินส่งเจ้ามือ ทำให้ต้องหยุดขาย นักศึกษารายนี้กล่าวว่า “งวดหนึ่งๆ ขายหอยได้ดินได้ประมาณ 3,000-4,000 บาท มันไม่คุ้ม เราต้องจ่ายให้เจ้ามือก่อน (เพราะคนซื้อเงินเชื่อกันมาก) คิดว่าคงต้องหยุดขาย คงไม่ขายต่อแล้ว”

แม้นักศึกษาที่ยึดอาชีพขายหอยฯ จะมีรายได้ และไม่ได้ส่งผลกระทบร้ายแรงต่อนักศึกษา แต่การซื้อขายหอยได้ดินเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมายและไม่ใช่สิ่งที่พึงส่งเสริม ทั้งนี้ มหาวิทยาลัยควรสร้างความตระหนักรู้ให้นักศึกษาเท่าทันการพนันทุกรูปแบบโดยปราศจากอคติและมายาคติที่มองการพนันแบบคู่ตรงกันข้ามระหว่าง “สิ่งที่ผิดศีลธรรม/ผิดกฎหมาย” กับ “การสร้างรายได้”

ภูมิแพ้การพนัน

ปลาอยู่ในน้ำ จึงมองไม่เห็นน้ำ... คนกรุงอาศัยอยู่ในมลภาวะ จึงมองไม่เห็นควันพิษที่ตนสูดดมอยู่ทุกเมื่อเชิ่วัน... ความน่ากลัวของ ‘สภาพแวดล้อมการพนันที่เป็นพิษ’ ที่สังคมไทยกำลังเผชิญอยู่ จึงเป็นฝุ่นควันของความเชื่อที่ว่า “การพนันเป็นปรากฏการณ์ธรรมชาติสามัญ เป็นวิถีชีวิตของคนไทย” บวกกับจากการพนันที่พบเห็นได้แทบจะทุกที่ทุกเวลาและเข้าถึงได้ง่าย เด็กและเยาวชนสูดดมมลภาวะเหล่านี้เข้าไป เมื่อโตขึ้น หลายคนจึงมีอาการ “ภูมิแพ้การพนัน” หรือก็คือ ภูมิคุ้มกันต่อการพนันอ่อนแอนั่นเอง

“สภาพแวดล้อมการพนัน” (Gambling environment) หมายถึงอะไร? มูลนิธิการพนันอย่างรับผิดชอบของรัฐวิคตอเรีย ประเทศออสเตรเลีย (Victorian’s Responsible Gambling Foundation) ได้เสนอความหมายเอาไว้ โดยสรุปได้ดังนี้

1. สภาพแวดล้อมทางสถาบัน เช่น กฎหมายหรือกฎระเบียบที่เกี่ยวกับการพนัน แนวนโยบายของรัฐ แนวปฏิบัติการบังคับของเจ้าหน้าที่รัฐ
2. สภาพแวดล้อมทางธุรกิจการพนัน คือ คนที่จัดให้มีเล่นการพนันทั้งที่ถูกและผิดกฎหมาย ผลกระทบต่อการพนันต่างๆ ที่มีอยู่ในสังคม และการกระจายตัวของช่องทางการเข้าถึงการพนัน
3. สภาพแวดล้อมทางวัฒนธรรม เช่น ความเชื่อของคนในสังคม พฤติกรรม ความนิยม และแนวทางปฏิบัติที่คนในสังคมมีต่อการพนัน

อันที่จริง สภาพแวดล้อมเหล่านี้พร้อมที่จะ ‘เป็นพิษ’ โดยตัวของมันเองได้อยู่แล้ว เนื่องจากการพนันเป็นกิจกรรมที่นำไปสู่การเสพติด ส่งผลกระทบต่อผู้เล่นและคนรอบตัวได้ แต่สังคมที่ใส่ใจ ตระหนักถึงภัยอันตรายของมลภาวะจากการพนัน ก็จะทำให้ น้ำหนักกับการเปลี่ยนแปลงปรับปรุงสภาพแวดล้อมเหล่านี้เป็นพิเศษ

‘การสร้างภูมิคุ้มกัน’ จึงไม่ใช่แค่ให้การศึกษา ให้ความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับผลกระทบจากการพนัน หากแต่ยังต้องอาศัยการทำงานเพื่อลดสภาพแวดล้อมการพนันที่เป็นพิษให้

ต่อภูมิคุ้มกันของเด็กและ
เสี่ยงต่อการเป็นโรคภูมิแพ้

อยู่ในระดับที่ไม่เป็นอันตราย
เยาวชน ซึ่งเปราะบางและ
การพนัน

การดูแลวัยใส ในกฎหมายพนัน

บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ของผู้เขียนเรื่อง
“มาตรการคุ้มครองเด็กตามพระราชบัญญัติพนัน พ.ศ. 2478”
คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

นับวันปัญหาการพนันในสังคมไทยยิ่งกระจายวงกว้างและ
ลุกลามไปสู่เด็กและเยาวชนเพิ่มมากขึ้น การหาวิธีการป้องกัน
และแก้ไขปัญหานี้ โดยเฉพาะการคุ้มครองและป้องกันเด็กและ
เยาวชนจากการพนัน ต้องเริ่มต้นที่ “กฎหมาย” ซึ่งเป็นเครื่องมือ
ในการควบคุมดูแลของรัฐ

ประเทศไทยมีกฎหมายที่บัญญัติเรื่องพนันโดยเฉพาะคือ พระราชบัญญัติ
การพนัน พ.ศ. 2478 แต่มีบทบัญญัติที่คุ้มครองเด็กและเยาวชนเพียงมาตรา
เดียว คือมาตรา 7(3) บัญญัติว่า “...ไม่ให้นบุคคลอายุต่ำกว่า 20 ปีบริบูรณ์
หรือไม่บรรลุนิติภาวะเข้าเล่นด้วย เว้นแต่การเล่นตามบัญชี ข. หมายเลข 16”
เท่านั้น ส่วนกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องคือ พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546

ผิดกับในต่างประเทศ กฎหมายที่บัญญัติเรื่องพนันโดยเฉพาะล้วนกำหนด
วัตถุประสงค์หนึ่งของการตรากฎหมายว่า “เพื่อคุ้มครองเด็กและเยาวชนจาก
การพนัน” เพราะเล็งเห็นถึงปัญหาที่อาจเกิดขึ้นกับเด็กและเยาวชน ซึ่งเป็นวัย
ที่กำลังเจริญเติบโตและจะกลายเป็นฟันเฟืองสำคัญเพื่อขับเคลื่อนประเทศใน
อนาคต

ดังนั้น กรณีศึกษาจากกฎหมายของต่างประเทศ จึงสำคัญและจำเป็น เพื่อ
ให้สามารถออกแบบและกำหนดมาตรการทางกฎหมายใหม่ๆ ที่เหมาะสมและมี
ประสิทธิภาพในการคุ้มครองเด็กและเยาวชนจากการพนัน

GREAT BRITAIN

ประเทศอังกฤษ

กฎหมายพนันของอังกฤษถือเป็นต้นแบบของกฎหมายพนัน เพราะได้ปรับปรุงแก้ไขอยู่เรื่อยมาเพื่อให้ทันกับยุคสมัย จนล่าสุด อังกฤษได้บัญญัติกฎหมายการพนันชื่อว่า Gambling Act 2005 มีวัตถุประสงค์ดังนี้

ป้องกันไม่ให้การพนันเป็น ที่มาของอาชญากรรมหรือ ความไม่สงบเรียบร้อย หรือเป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง กับอาชญากรรมหรือ ความไม่สงบเรียบร้อยหรือ ถูกนำมาใช้เพื่อสนับสนุน อาชญากรรม

เป็นหลักประกัน ว่าการพนันจะกระทำ อย่างเป็นธรรมและ โปร่งใส

ปกป้องคุ้มครอง เด็กและบุคคลที่มีความเสี่ยงที่จะได้รับ อันตราย และถูกใช้ประโยชน์จาก การพนัน

กฎหมายฉบับนี้ได้บัญญัติหมวดว่าด้วยมาตรการในการคุ้มครองเด็กและเยาวชน (Protection of Children and Young Persons) มีสาระสำคัญที่น่าสนใจคือ

- กำหนดให้เด็กหมายถึง บุคคลที่อายุต่ำกว่า 16 และเยาวชนคือผู้มีอายุระหว่าง 16-18 ปี
- หากใครชักชวนเด็กหรือเยาวชนเล่นพนัน ถือว่ามีความผิด รวมถึงการส่งเอกสาร โฆษณาเกี่ยวกับการพนันหรือเอาข้อมูลพนันให้เด็กหรือเยาวชนดูเพื่อให้เกิดแรง จูงใจในการเล่นพนัน เว้นแต่การพนันบางประเภท เช่น เกมแบบส่วนตัวที่ไม่ได้เป็น ไปในทางพาณิชย์และลอตเตอรี่ เป็นต้น
- บุคคลใดชักชวนให้เด็กหรือเยาวชนเข้าไปในสถานที่เล่นการพนันแม้ว่าเด็กยังไม่ได้ลงมือเล่น แต่ก็ถือว่าบุคคลนั้นมีความผิดแล้ว
- ความผิดอื่น เช่น ผู้ว่าจ้างมีความผิดจากการว่าจ้างเด็กให้ทำงานเกี่ยวกับการ พนันบางประเภท ความผิดของเยาวชนแบ่งเป็น 3 แบบ คือ การเข้าเล่นพนัน การ เข้าไปในสถานที่เล่นพนัน และอำนวยความสะดวกช่วยเหลือเกี่ยวกับการพนัน เป็นต้น

มาตรการคุ้มครองเด็กในกฎหมายอังกฤษ เป็นมาตรการที่เล็งเห็นถึงความ สำคัญเพื่อปกป้องเด็กจากการพนันตั้งแต่นานมาแล้ว คือเริ่มที่ขั้นตอนชักชวนเด็กและ เยาวชน ในขณะที่พระราชบัญญัติการพนันของไทยบัญญัติเพียงไม่ให้เด็กและ เยาวชนเข้าเล่นเท่านั้น

AUSTRALIA

— มลรัฐวิกตอเรีย ประเทศออสเตรเลีย —

ออสเตรเลียเป็นประเทศที่ไม่มีกฎหมายการพนันระดับประเทศ ยกเว้นกฎหมายควบคุมการพนันออนไลน์ที่ชื่อว่า Interactive Gambling Act 2001 ส่วนการพนันประเภทอื่น ๆ ควบคุมโดยกฎหมายระดับมลรัฐ เช่น มลรัฐวิกตอเรียได้ตรากฎหมายการพนันชื่อว่า Gambling Regulation Act 2003 เพื่อควบคุมดูแลความสงบเรียบร้อย รวมไปถึงการคุ้มครองเด็กจากการพนัน มีสาระสำคัญดังนี้

- ไม่อนุญาตให้บุคคลที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี เล่นการพนัน ยกเว้นการพนันบางประเภทตามที่กฎหมายกำหนด เช่น การพนันประเภทเดิมพัน การเล่นเกมคิโน (Keno) เป็นต้น หากฝ่าฝืนถือว่ามีความผิด
- ความผิดอื่นๆ เช่น การให้เด็กเข้าไปในสถานที่เล่นพนัน มีการแยกประเภทความรับผิดชอบของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับสถานที่พนัน ได้แก่ ผู้จัดการพนัน (A gambling provider) ลูกจ้างหรือตัวแทนผู้จัดการพนัน (A gambling employee / agent of gambling provider) เจ้ามือพนันที่ลงทะเบียน (A registered bookmaker) และพนักงานที่เป็นเจ้ามือลงทะเบียน (A registered bookmaker's key employee) โดยผู้จัดการพนันจะมีอัตราโทษสูงกว่าคนอื่น เนื่องจากมีหน้าที่ควบคุมและรับผิดชอบมากกว่า
- นอกจากนั้นยังมีความผิดเฉพาะของบุคคลทั่วไปที่ช่วยเหลือให้เด็กเข้าไปในสถานที่เล่นพนัน
- บทบัญญัติความผิดของเด็ก กรณีที่ฝ่าฝืนเข้าไปอยู่ในสถานที่พนันหรือเล่นการพนัน และความผิดที่เกิดจากการนำหลักฐานอันเป็นเท็จมาแสดงต่อเจ้าหน้าที่ในขณะที่มีการตรวจสอบเพื่อยืนยันอายุ

กฎหมายพนันของมลรัฐวิกตอเรียบัญญัติระดับการลงโทษบุคคลแตกต่างกันตามหน้าที่ความรับผิดชอบที่เกี่ยวข้องกับสถานที่พนัน ขณะที่พระราชบัญญัติการพนันของไทยมีเฉพาะความผิดของผู้จัดให้มีการเล่นและผู้เล่นเท่านั้น

THAILAND

ประเทศไทย

มาตรการคุ้มครองเด็กและเยาวชน ที่ควรมีในกฎหมายพนันของไทย

ข้อเสนอมาตรการทางกฎหมายเพื่อให้การคุ้มครองเด็กและเยาวชนจากการพนันเป็นไปอย่างครอบคลุมและมีประสิทธิภาพ มีดังต่อไปนี้

1. กำหนดมาตรการคุ้มครองเด็กจากการพนันให้ชัดเจน

โดยถือการกระทำความผิดที่มีเด็กเข้ามาเกี่ยวข้องเป็นความผิดขั้นรุนแรง เนื่องจากผลกระทบต่อเด็กจะมีมากกว่าผู้ใหญ่

2. บัญญัติฐานความผิดเพิ่มเติม เพื่อสนับสนุนการคุ้มครองเด็ก เช่น

- ความผิดเกี่ยวกับการอนุญาตให้เด็กเข้าสถานทีพนัน
- ความผิดจากการอนุญาตให้เด็กเข้าเล่นการพนันทุกประเภท
- ความผิดเกี่ยวกับลูกจ้างในกรณีที่ถูกจ้างอนุญาตให้เด็กเล่นพนัน
- ความผิดของเด็กจากการมีส่วนเกี่ยวข้องกับการพนัน
- ความผิดจากการโฆษณาพนันทุกประเภท

3. เพิ่มโทษ โดยเฉพาะกรณีที่มีเด็กเข้ามาเกี่ยวข้อง

- เพิ่มโทษปรับให้สอดคล้องกับสถานการณ์เศรษฐกิจและผลประโยชน์ของธุรกิจการพนัน เนื่องจากพระราชบัญญัติการพนันในปัจจุบันกำหนดอัตราโทษปรับต่ำมาก คือสูงสุดไม่เกิน 5,000 บาท
- กรณีที่มีเด็กเข้ามาเกี่ยวข้องให้กำหนดโทษเพิ่ม

นอกจากนั้น รัฐควรส่งเสริมความเข้มแข็งให้สถาบันครอบครัวและชุมชนเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันแก่เด็กและเยาวชนให้รู้เท่าทันปัญหาที่เกิดจากการพนันและสามารถรับมือกับปัญหาต่างๆ ได้

แรงบันดาลใจ ผู้จุดไฟฝัน ของเยาวชน ที่ก้าวพลาด

กิตา ณ นคร

คนทั่วไปรู้จัก คุณกิตา ณ นคร หรือ “ป้ามล” ในฐานะผู้อำนวยการ ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน(ชาย) บ้านกาญจนาภิเษก หน่วยงานราชการในสังกัดกรมพินิจ และคุ้มครองเด็กและเยาวชน กระทรวงยุติธรรม ผู้บุกเบิกแนวทางดูแลเยาวชนที่ก้าวพลาดและต้องคิดด้วยวิธีคิดใหม่ ไม่คุมขัง แต่สร้างความเข้าใจปลูกจิตสำนึกด้านดีของพวกเขา ให้กลับมามีพลังเพื่อคืนคนดีกลับสู่สังคม วันนี้เรายคุยกับ ป้ามลเพื่อทำความเข้าใจเยาวชนที่ก้าวพลาดเหล่านั้น

เวลาเห็นข่าวเด็กกระทำความผิดเพื่อเอาเงินไปจ่ายหนี้พนันแล้วถูกสังคมตราหน้าว่ามีปัญหา ป้ามลรู้สึกอย่างไร

ต้องย้อนกลับไปที่ว่าเด็กเป็นผลผลิตของใคร? ป้าไม่เชื่อว่าเด็กคนหนึ่งเกิดมาเพื่อจะเป็นคนเลว ไปปล้นหรือฆ่าคน เมื่อเด็กก่อเหตุรุนแรง เรายกความผิดทั้งหมดนั้นให้เด็กก็ได้ แต่ความเสียหายจะใหญ่มาก เพราะเราจะมองไม่เห็นจุดที่ต้องแก้ไข ไม่เห็นภาพรวม โครงสร้างหรือส่วนผสมสำคัญอื่นๆ ที่ทำให้เด็กคนนั้นก่ออาชญากรรม

เด็กเป็นมนุษย์คนหนึ่งซึ่งไม่ใช่ผลผลิตจากโรงงานตุ๊กตาที่เหมือนกันทุกตัวทั้งลือตส่วนใหญ่พ่อแม่และครูไม่รู้ กลับใช้วิธีเดียวกับเด็กทุกคน

สมมติหญิงชายคู่หนึ่งเกิดอยากมีลูกแล้วไปขอเด็กเป็นบุตรบุญธรรม เขาจะถูกสัมภาษณ์เยอะมาก มีการตรวจสอบระบบคิดของคนที่จะมาเป็นพ่อแม่บุญธรรมอย่างละเอียด ถ้าพบว่าพวกเขาไม่เหมาะสมก็จะไม่ได้เป็นพ่อแม่บุญธรรม ในขณะที่หญิงชายอีกคู่หนึ่งแค่มีเพศสัมพันธ์กันแล้วมีลูก แต่พวกเขาไม่เคยถูกตั้งคำถามว่าถ้าลูกของคุณออกมาเจตสีต่างๆ เทาๆ หรือเจตสีขาว คุณจะทำอย่างไร ฉะนั้นพ่อแม่จึงมีโอกาที่จะสร้างความผิดพลาดให้ลูกได้ เพราะไม่สามารถแปลงความรักให้เป็นพฤติกรรมที่เหมาะสมให้กับลูก ซึ่งไม่ใช่ผลผลิตของโรงงานตุ๊กตา

เด็กทุกคนไม่เคยเป็นผู้ใหญ่มาก่อน แต่ผู้ใหญ่ทุกคนเคยเป็นเด็ก สิ่งสำคัญคือ ทุกครั้งที่เด็กทำผิดต้องพยายามทำความเข้าใจและให้บทเรียนที่เหมาะสมกับเขา เพื่อให้มีต้นทุนมากขึ้นในการจัดการกับตัวเอง เข้มแข็งขึ้น ดูแลตัวเองได้ เมื่อถึงวันหนึ่งก็เป็นอิสระจากเราได้

มนุษย์มีหลายแอสื่ออยู่ในตัว หน้าที่ของเราก็คือหาสิ่งที่มันสว่างและขาวนั้นให้เจอ จากนั้นเอาความเป็นผู้ใหญ่และความเข้าใจของเราไปบ่มส่วนนั้นของเขาให้ขยายเติบโตขึ้น ซึ่งทั้งหมดนี้ต้องการความเข้าใจและใช้เวลามาก

เมื่อเด็กก้าวพลาดไปแล้ว เราจะทำให้เด็กก้าวออกจากจุดที่เคยพลาดมาสู่สังคมปกติได้อย่างไร

การที่เด็กทำความผิดแล้วไปอยู่ตามบ้านต่าง ๆ มันบอกเราอย่างหนึ่งว่ามาตรวจการดูแลเด็กในประเทศนี้ไม่ดีเลย ผู้ใหญ่บ้านเมืองเราจัดการผิดพลาดและล้มเหลวชัดเจน ฉะนั้นเมื่อเด็กเหล่านี้มาอยู่กับเรา ก็ต้องแลกเปลี่ยนกัน เพื่อให้เขามีพลังที่จะเปลี่ยนแปลงตัวเองอีกครั้ง

เด็กที่ก่อความผิด ก่ออาชญากรรม เขาไม่ได้มีแค่บุคลิกเดียว ด้านเดียว เช่นเด็กที่เคยฆ่าคน กลับสนใจเลี้ยงหมา แมว นก ก็ไม่มีเหตุผลที่จะบอกว่า “คนอย่างพวกมึงนะเหรอ มาคนยังได้ ยังจะมาเลี้ยงสัตว์อีก”

ก่อนจะมีบ้านกาญจนาฯ ผู้ใหญ่คุ้นชินกับการใช้วินัยเข้มงวดกับเด็กที่มีปัญหาพฤติกรรมทางลบ แต่เราก็ให้คำตอบไม่ได้ว่ากฎเหล็กเหล่านั้นมันเปลี่ยนคนได้จริงไหม ถึงที่สุดถ้าอยาก让孩子เหล่านั้นอยู่ให้ได้ก็ต้องทำให้เด็กรู้สึกว่าเขามีคุณค่าจริง ๆ

เคยได้คุยกับเด็กบ้านกาญจนาฯ คนหนึ่ง เขาเล่าว่า ตอนเข้าไปอยู่ที่บ้าน อ้อมกอดแรกจากการต้อนรับของป้ามทำให้เขารู้สึกมีคุณค่า มีกำลังใจในการเปลี่ยนแปลงตัวเอง

ไม่ใช่ทุกคนหรอก บ้านกาญจนาฯ ออกแบบกระบวนการที่สำคัญเรื่องหนึ่งคือ ให้เด็กได้เขียนบันทึกความรู้สึก วิเคราะห์ข่าว สะท้อนกลับความคิด มีพื้นที่ให้เขาได้สื่อสารอะไรบางอย่างออกมา มีเด็กคนหนึ่งอยู่บ้านกาญจนาฯ มา 6 เดือนถึงค่อยเขียนจดหมายหยอดตู้บอกป้าว่า

“วันแรกที่ผมมาที่นี่แล้วปากอดผม ผมรู้สึกทันทีในนาตินั้นว่าป้าไม่ได้ตั้งใจอด แม่โคตร fake เลย แล้วพอเดินเข้าไปในบ้าน เพื่อนที่มารุ่นเดียวกันน้ำตาไหล มันพูดว่า เฮ้ย เราไม่เคยเจอผู้ใหญ่ที่รักพวกเราแบบนี้เลยนะ ทำไมคนบ้านนี้ถึงรักพวกเรา ผมยังด่ามันเลยว่ามึงอย่าโง่ ไม่มีใครจริงใจกับพวกเราหรอก ผมรู้สึกเช่นนี้ตลอดมา แล้วเฝ้าสังเกตป้าอย่างจริงจังด้วย ตอนนี้ผมอยู่มาครบหกเดือนแล้ว ผมขอโทษที่เข้าใจป้าผิด และผมก็อยากให้ป้าเชื่อในสิ่งที่ป้าทำนะครับ เด็กบางคนอาจจะถูกปากอดมา 9 เดือน มันยังคิดว่าป้า fake อยู่ เพราะว่าคนเราผลลึกลึกไม่เท่ากัน ผลของผมลึกกว่า ต่อไปป้าอาจจะไปเจอเด็กที่ผลลึกลึกกว่าผมอีก นั่นหมายความว่าปากอดเขามาตั้งหลายเดือนแล้ว เขาก็ยังเฉยๆ รู้สึกว่าป้าแม่ fake เหมือนที่ผมเคยรู้สึกมาหลายเดือนนะครับ”

ป้าอ่านแล้วก็ร้องไห้ แต่ขณะเดียวกันก็รู้ว่าเรามาถูกทางแล้ว เด็กคนนี้สอนเรายิ่งกว่าอาจารย์มหาวิทยาลัย สอนเราว่า ผลลึกลึกของคนลึกลึกไม่เท่ากัน ป้าต้องอดทน

เป็นเรื่องที่ละเอียดอ่อนมาก

มีอีกเรื่องหนึ่ง วันหนึ่งผ่านวณผืนใหญ่หายไป เราหยุดงานอื่นๆ เพื่อคุยกันว่าจะทำอย่างไรให้ผู้เสียหายได้ผ่านวณผืน เราเรียนรู้ว่าการอยู่ด้วยกันต้องใส่ใจกัน จะไม่ทำให้ใครทุกข์กว่าใคร ทุกคนต้องรู้ว่าผู้เสียหายทุกข์โศกเสียใจ เพราะผ่านวณผืนมีความหมายต่อเขา แม่ต้องใช้ค่าแรง 1 วันมาซื้อให้ ส่วนเด็กที่เอาไปตอนเอามาคืนเขาก็เจ็บปวด รู้สึกเสียหน้า เมื่อคืนของแล้วเขาก็ไปหลบอยู่ในห้องน้ำ เพื่อนสนิทไปเจอจากก็ไม่ยอมออกมา สุดท้ายเด็กทุกคนในบ้านเขียนการ์ดให้แล้วสอดเข้าไปทางประตูห้องน้ำ เช่น เราเข้าใจนายแต่เราก็เข้าใจผู้เสียหาย ไม่มีใครติติงนายแล้ว เราว่านายเสียใจมาก ฯลฯ จนเขายอมออกมาจากห้องน้ำ เพื่อนๆ ก็ไม่นำประเด็นนี้มาล้อเลียนต่อเพราะเห็นความเปราะบาง เห็นความอ่อนไหวของเหตุการณ์

เวลาหายไป 1 วัน แต่เราได้รับการเรียนรู้ที่ยิ่งใหญ่มากจากเด็กทั้งหมด หน้าที่ป่าก็คือทำให้เด็กรู้สึกว่าผู้เสียหายต้องได้รับการเยียวยา และคนเอาไปต้องได้รับการดูแล อีก 2 วันต่อมา เด็กคนนั้นขึ้นมาหาป่า ขอล่องขนมบังเพื่อเอาไปใส่การ์ด จะเอากลับไปบ้านด้วยเมื่อเขาได้ออกไปแล้ว เห็นไหมคะว่าเรื่องนี้ถ้าเราตัดสินใจกันง่ายๆ ตัดสินอย่างหยาบคาย มันก็ไม่ใช่เป็นบทเรียนของใครสักคนเลย

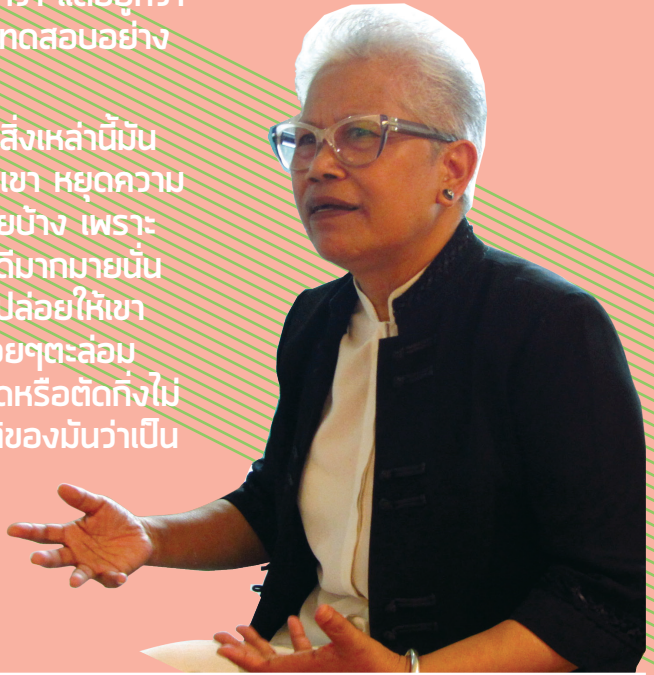
หรืออีกเรื่อง หลายเดือนก่อนเด็กคนหนึ่งมาหาเจ้าหน้าที่ “ไอ้เขี้ยเอ้ย ไอ้สัตว์เอ้ย ไม่เอาเด็กเลยนะมึง” ภาษาที่บ้านกาจนฯ เรียกว่า เด็กกำลังหันด้านมืดใส่ นาทินันเจ้าหน้าที่เดินออกไปเลย ซึ่งหากเป็นที่อื่นอาจมีการชกกันแล้ว

ถ้าเราเข้าใจว่าเขาไม่เคยเป็นผู้ใหญ่มาก่อน และเขาไม่ได้ born to be ก็จะเป็นเช่นนี้ นี่คือสิ่งที่วัดความเป็นผู้ใหญ่ ไม่ใช่เพราะมีอายุมากกว่า มีอำนาจมากกว่า แต่อยู่ที่ว่าเราจะก้าวข้ามข้อจำกัดกายแบบทดสอบอย่างนี้ได้หรือไม่

เราต้องสร้างกระบวนการให้สิ่งเหล่านั้นมันไหลออกมา และเรียนรู้ไปกับเขา หยุดความรักและปรารถนาดีของเราเสียบ้าง เพราะบางทีความรักและปรารถนาดีมากมายนั้นแหละที่เป็นปัญหา แต่ก็ไม่ได้ปล่อยให้เขาเติบโตอย่างไม่มีป่านะ ต้องค่อยๆ ทะลอมเหมือนต้นไม้ที่เราพยายามตัดหรือตัดกิ่งไม้ให้รกเร็วโดยไม่ลืมนิสัยของมันเป็นว่าเป็นอย่างไร

เหตุการณ์อย่างนี้ เราพบว่า มันมีนาฬิกาที่แรกคือ คำดำ แต่นาฬิกาที่สอง เราเชื่อว่าเด็กต้องเสียใจในฐานะผู้ใหญ่ต้องเลือกว่าจะทำงานในนาฬิกาไหน

สุดท้ายเด็กรู้สึกผิดจริง เจ้าหน้าที่ที่นั่งกันกว่า 20 คน เขากล้าหาญที่จะบอกว่าอยากเข้ามาคุยด้วย มาขอโทษ เขาก็คลานตัวมเตี้ยมๆ ไปกราบที่แขนเจ้าหน้าที่ นี่คือนาฬิกาที่สองของเขาทำงานแล้ว แต่มันยังไม่เป็นบทเรียนของทุกคน สำหรับเรานั้นยังไม่พอ เพราะตอนเกิดเหตุการณ์ไม่ได้มีแค่เจ้าหน้าที่กับเขา เลยขออนุญาตเขาเอาเรื่องนี้ไปเล่ากลางลานกิจกรรมโดยไม่เอ่ยชื่อ

กระบวนการคือ เจ้าหน้าที่แจกกระดาษให้เด็ก 2 แผ่น เพื่อเขียนสิ่งที่อยากบอกกับนิรนาม และอีกแผ่นอยากบอกอะไรกับเจ้าหน้าที่ซึ่งถูกดำ เด็กๆ ใช้เวลาเขียนอย่างจริงจัง จากนั้นกระดาษ 360 แผ่นก็กลับมาหาเรา กระดาษที่ส่งถึงนิรนาม(จากกลุ่มเพื่อนสนิท) เขียนประมาณว่า “มึงลืมนิสัยดินแล้วไซ้ใหม่ ตอนที่มีงอยู่...นะ ถ้ามึงพูดอย่างนี้กับเจ้าหน้าที่ ดินมากันเป็นชุดนะ” หรือจากเพื่อนที่ห่างๆ หน่อยก็จะบอกว่า “เราไม่อยากให้นายทำอย่างนี้กับเจ้าหน้าที่เลย เจ้าหน้าที่เขาดีกับเรา” เป็นต้น ส่วนกระดาษที่ส่งให้เจ้าหน้าที่เขียนว่า “ขอบคุณครับที่อดทนกับพวกผมได้ขนาดนี้ ...ถ้าผมโทร.ไปบอกแม่เย็นนี้ แม่ผมก็ต้องรู้สึกดีมากที่ผมได้อยู่ในที่มหัศจรรย์ ผมมีบุญ โนน นี่ นั่น...”

นี่ก็ออกใหม่ การ์ด 180 ใบสำหรับเจ้าหน้าที่คนนั้น มันเสียเวลาเขาได้ทันทีเลย ในขณะที่การ์ด 180 ใบสำหรับเด็กคนนั้น มันก็สอนเขายิ่งกว่าครู 180 คน คือมันเหลือพื้นที่ให้เราจัดการกับเด็กได้โดยที่ไม่มีใครตายกับการทำผิด

วันหนึ่งเด็กเขียนความคิดของเขาว่า ความผิดใหญ่ๆ ของคนมันมาจากความผิดเล็กๆ น้อยๆ แล้ว “รอด” ทำให้เราเห็นภาพชัดว่า ไซ้ นะ ทุกอย่างในประเทศไทยเราปล่อย ทั้งไม่สวมหมวกกันน็อค ฝ่าไฟแดง ข้ามถนนผิดที่ แอบหยิบยวดยาขโมยของคนอื่น เราไม่เคยพูดถึงความผิดน้อยๆ แล้วรอด ถึงที่สุดเราก็จะทนไม่ได้กับโทษใหญ่ๆ ในประเทศไทย เช่น ข่มขืนต้องประหารชีวิต.. ก็ถูกมาต่อต้าน...

ป่าไม่เห็นด้วยกับวิธีการปิดกั้นไม่ให้เด็กรับรู้เรื่องไม่ดี เราสามารถเอาเด็กไปสัมผัสเรื่องบางเรื่อง ให้รับรู้ว่ามีสิ่งเหล่านี้จริงๆ แต่ต้องสร้างภูมิคุ้มกันให้เขา ต้องมีกฎกติกา สร้างกลไกให้เด็กเข้าถึงอธิบายมขและสิ่งเร้าด้านมืดได้ยากขึ้น ไม่ใช่คำสั่งห้ามอย่างเดียว

หากเด็กคนหนึ่งก้าวพลาด ป่าไม่อยากจะให้เขาถ่วนสรุปตัดสินเขาทันทีว่าเขาเลว ต้องมองมุมใหม่คือเชื่อว่าทุกคนพลาดได้ในทุกจังหวะก้าวของชีวิต แต่เราก็มีสิทธิยุเกิร์น สร้างพื้นที่เพื่อให้เขากลับหลังได้เด็กไม่ได้รู้เท่าเรา เขายังอยู่ในโลกที่เขาต้องทำให้ตัวตนของเขา มีคุณค่าในกลุ่มเพื่อน

อยากให้ป้ามลฟากอะไรถึงเด็กๆ กลุ่มเสียงและสังคม

ประวัติโดยรวมของเด็กที่มาอยู่กาญจนฯ พบว่า 3-5 หมื่นกว่าคนที่ถูกจับนั้น เป็นเด็กเล็กเรียนกลางคัน (Drop out) 66.81 % ดังนั้นเวลาเขามาอยู่กับเรา หากจัดหลักสูตรการเรียนการสอนเหมือนเดิม นั้นหมายถึงเรากำลังผลิตซ้ำ เพราะเขาเป็นผู้แพ้ทางการศึกษา เราจะทำให้เขากลายเป็นผู้แพ้อีกครั้งหนึ่ง เราต้องไม่ตีตรา ต้องสร้างวิธีใหม่ขึ้นมาบนความเชื่อและมุมมองใหม่ที่เหมาะสม บ้านกาญจนฯ จึงยอมหลายอย่างซึ่งคนภายนอกไม่เข้าใจ เช่น เสื้อผ้าหน้าผม ร่างกายเป็นสิทธิอันศักดิ์สิทธิ์ของเด็ก ถ้ามนุษย์ไม่สามารถแม้แต่จะควบคุมเนื้อตัวร่างกายของตัวเองได้แล้ว จะให้เขาไปควบคุมอะไรบนโลกใบนี้

ผู้ใหญ่มีหน้าที่ต้องยอมรับไม่ใช่อัดต้อน รวมทั้งการที่ป้าพูดว่า หนูไม่เคยเป็นผู้ใหญ่มาก่อน พ่อแม่หนูต่างหากต้องอดทน เพราะพ่อแม่เคยผ่านวันคืนที่เคยเป็นเด็ก ป้าพูดแบบนี้ หนูอย่าเพิ่งสนุกนะลูก แต่ป้ากำลังจะบอกหนูว่า สักวันหนึ่งเมื่อหนูได้เป็นผู้ใหญ่หนูก็ต้องคิดแบบนี้กับเด็กที่ยืนอยู่ข้างหน้าหนูเช่นเดียวกัน เมื่อหนูมีลูก จะเจอเด็กทำทนาย ทั้งหมดนี้มันเป็นห่วงโซ่ที่จะเดินทางไปเรื่อยๆ หวังว่าสิ่งที่มอบให้กับหนู หนูจะส่งต่อไปให้กับคนอื่นต่อไปเท่านั้นเอง และการถูกควบคุมตัวก็แสนจะคุ้มค่า เพราะเราจะได้รับบทเรียนที่มันเหมาะสม ไม่ใช่บทเรียนที่บอกว่าเราเป็นคนไร้ค่า เป็นวัชพืชของสังคม ไม่ใช่เลย

สายด่วน ปรึกษาปัญหาพนัน

ในยุคปัจจุบัน ธุรกิจการพนันได้ปรับตัวและทำในลักษณะบริษัทข้ามชาติ ไม่ว่าจะเป็นบริษัทจะตั้งอยู่ที่ใดก็สามารถให้บริการพนันออนไลน์ได้ทั่วโลก กลุ่มงานกัน หน่วยงานให้ความช่วยเหลือผู้ที่มีปัญหาจากการพนันก็ปรับตัวให้เท่าทันสถานการณ์ โดยเฉพาะในบางประเทศ เรียกได้ว่ามีการทำงานในลักษณะ “ให้ความช่วยเหลือผู้ที่มีปัญหาจากการพนันแบบข้ามชาติ” เช่นเว็บไซต์ www.problemgambling.ca.gov ของ “สำนักงานว่าด้วยปัญหาการพนัน” (Office of Problem Gambling) หน่วยงานภายใต้กรมสาธารณสุขแห่งรัฐแคลิฟอร์เนีย สหรัฐฯ ทำหน้าที่ช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบจากการพนัน โดยคำนึงถึงความแตกต่างทางอายุ เพศ และความหลากหลายทางวัฒนธรรมของผู้เล่นพนัน

เว็บไซต์นี้จัดทำสื่อเผยแพร่หลายภาษา นอกเหนือจากภาษาอังกฤษ ที่น่าสนใจเป็นพิเศษคือ หนังสือคู่มือการช่วยเหลือตนเอง “อิสรภาพจากการพนันที่เป็นปัญหา”(Freedom from Problem Gambling) แปลไว้ให้ดาวน์โหลดมากถึง 21 ภาษา หนึ่งในนั้นคือภาษาไทย เรียกได้ว่าประเทศใดต้องการกลไกการรับมือต่อผลกระทบจากการพนันสามารถนำสื่อในเว็บไซต์นี้มาปรับใช้ได้ทันที

นอกจากนี้ยังมีบริการอื่นๆ เช่น สายด่วนให้คำปรึกษาผู้ที่มีปัญหาจากการพนัน การเยียวยารักษาผู้ติดการพนันโดยผู้เชี่ยวชาญ แบบประเมินปัญหาการพนันด้วยตนเอง การอบรมและพัฒนาผู้เชี่ยวชาญในการให้คำปรึกษาปัญหาการพนัน เป็นต้น

เหลียวมองประเทศไทย ปัจจุบันเริ่มมีกระบวนแก้ไข
ปัญหาที่เป็นระบบมากขึ้น ล่าสุดมี “สายด่วนกรมสุขภาพจิต
1323 : ปรึกษาปัญหาการพนัน” เปิดให้บริการทางโทรศัพท์
ทุกวันตลอด 24 ชั่วโมง และมีเพจเฟซบุ๊ก “สายด่วน 1323
เลิกพนันฟรี” [www.facebook.com/GamblingCoun-
seling1323](http://www.facebook.com/GamblingCounseling1323)

ทีมงานทันเกมพร้อมให้กำลังใจและได้เข้าไปเป็นแฟน
เพจเรียบร้อยแล้วครับ ^_^

จ๊อบ8bit

โดน

วันนี้รวมทวนเพื่อนโรงเรียน พอเจอหน้า ไอ้เปาออกปากถาม “เฮ้ยบอย..รู้ยังไอ้เชษฐโดนชีวแล้ว” ผมตามสวนไปทันที่ว่า “โดนเรื่องรึยอะ” เปาตอบว่า “ยาบ้า ไม่รู้มันคิดจยถึงไปเป็นเด็กเดินยา”

“มันติดหนี้บอล โต๊ะให้มันเดินยาใช้หนี้” ผมตอบ

ผมกับไอ้เชษฐเป็นเพื่อนซี้กันตั้งแต่ ม.1 เรามีอะไรเหมือนกัน ชอบเตะบอลเหมือนกัน เขียร์ทีมเดียวกัน เล่นเกมด้วยกัน เริ่มเล่นพนันบอลพนันออนไลน์ด้วยกัน แรกๆ ก็สนุก ได้เงินง่าย แต่สุดท้ายก็จบแบบที่พวกผู้ใหญ่พูด คือเป็นหนี้ เราไม่กล้าขอเงินพ่อแม่ เพราะกลัวโดนด่า เลยรับข้อเสนอโต๊ะ

ผมเลือกเป็นเด็กเดินโยย เพราะกลัวโดนจับ แต่ไอ้เชษฐมันใจถึง เลือกเดินยา มันได้เงินเยอะกว่า หลังเคลียร์หนี้แล้วผมก็เลิก นึกว่าไอ้เชษฐจะเลิกเหมือนกัน เพราะช่วงนั้นเราต้องเตรียมอ่านหนังสือสอบเอ็นทรานซ์

“เห้ย..พวกมึงถึงกับเดินโยย เดินยา กันเลยหรอ” เปาถาม

“ใครจะกล้าขอเงินพ่อแม่มาจ่ายหนี้พนันล่ะ ยิ่งไอ้เชษฐด้วย พ่อแม่มันจะมีเงินมาใช้หนี้หรอ ลำพังแค่จ่ายค่าเทอมก็แทบแย่แล้ว” ผมตอบ

“แล้วนี่มึงเลิกหรือยัง” เปาถามด้วยความเป็นห่วง กลัวผมโดนตำรวจชีวไปอีกคน

“เลิกแล้ว” ผมตอบพร้อมขยายให้ฟังว่า ช่วงเป็นเด็กเดินโยย เงินเยอะ จ่ายหนี้แล้วยังมีเงินไปซื้อโน่นนี่และเล่นพนันบอล แล้วก็เป็นอย่างนั้น ตอนนั้นก็ไมู้หรอกว่ามันจะส่งผลกระทบต่อเรียน จนถึงวันฟังผลสอบถึงกับช็อค ตกไป 3 วิชา มันทำให้เกรดรวมไม่ถึง 3 ทำให้ GPA ร่วง จนทำให้ผมพลาดสถาปัตย์ คณะในฝัน

ไอ้เชษฐมันเก่ง สอบเข้าวิศวะได้ แต่ถูกจับแบบนี้ มันถูกไล่ออกจากมหาวิทยาลัย ความฝันที่อยากเป็นวิศวกรให้พ่อแม่ภูมิใจจบ สงสารมันเนอะ สงสารพ่อแม่มันด้วย

พ่อแม่เชษฐเป็นคนขี้บ่น บ่นได้ทุกอย่าง แต่ผมก็รู้ว่าเค้ารักและห่วงในตัวไอ้เชษฐมาก โดนจับแบบนี้ไม่รู้จะเป็นยังงัยบ้าง

ทวนเราเห็นตรงกันว่า ถ้าเชษฐกับพ่อแม่เข้าใจกันมากกว่านี้ เรื่องแบบนี้คงไม่เกิด แม้วัยรุ่นอย่างพวกเราจะไม่ชอบฟังเสียงบ่นของผู้ใหญ่ แม้พวกเราจะชอบแอบทำอะไรทำทายเป็น แต่เรารู้ว่า ถึงพ่อแม่จะเยอะ ชอบสั่งโน่นนั่น แต่เค้าก็รักเรา เวลาเข้าตาจนก็มีแต่พ่อแม่ที่แหละ ที่คอยช่วยเหลือ

การพนันเป็นภัยคุกคามที่แทรกซึมและเข้าถึง
คนทุกเพศ ทุกวัย การเล่นพนันยั่วยู่
ให้เกิดอารมณ์ความรู้สึกได้มาก ไม่ว่าผู้เล่น
จะอยู่ในสถานการณ์ที่ได้หรือเสีย จึงอาจนำ
คนเล่นไปสู่นิสัยติดพันโดยไม่รู้ตัว ที่สำคัญ
งานวิจัยด้านการแพทย์ยังระบุชัดเจนว่า การพนัน
มีผลต่อการทำงานของสมอง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง
การคิดวิเคราะห์ที่เป็นเหตุและผล

ศาสตราจารย์ นพ. อุดมศิลป์ ศรีแสงนาม
คำปรารภ, รายงานประจำปี 2556
ศูนย์ศึกษาปัญหาการพนัน